

pot preoral in nasadil, da je s tem torej dokazano, da tožnik sedaj ne more, kakor poprej, voziti po trdi poti, ampak po izorani in mehki zemlji, in da tudi ne more, kakor do sedaj, na travnik, ampak na izorani in nasajeni svēt svoje seno grabiti ter ga ondi nakladati, da je torej brezdvombeno, da je tožnik v svoji dosedanji posesti moten.

Dr. K.

Molči — plača.

(Dalje.)

Visoka c. kr. nadsodnija potrdila je to rzsodbo, ko je tožitelj proti nji uložil pritožbo, iz naslednjih

nagibov:

Potrjenje prvosodne rzsodbe naslanja se na njene razloge, ki so primerni stvari in zakonu, in na naslednja ugibanja:

Tožiteljeva trditev, da se je mej strankama in G. Tö.—om, Fr. P. in L. T.—jem pred dražbo, ki se je vršila dne 23. septembra 1871 v L., zaradi sezidanja dveh vojaških hranišč za c. kr. vozila na l.—em polji dogovorilo, da se omenjano zidanje skupno na dražbi kupi ter izvrši, nasprotuje njihovemu ravnanju pri dražbi, kar se razvidi iz dražbinega zapisnika, napravljenega po c. kr. vojaški stavbeni direkciji v G. in po podružnici v L. dne 23. septembra 1881, ki ima kot javno pismo glede istinitostij, o kojih se je sestavil, polno dokazilno moč, in iz tožiteljevih priznanj samih; kajti omenjene osebe niso naznanile dražbini komisiji, da hočejo vprašavno zidanje skupno kupiti, kar bi bila po §. 9. dražbinih pogojev, ki so del dražbinega zapisnika, njihova dolžnost; marveč je bilo njihovo ravnanje tako, kakoršno je ono samostojnih dražiteljev; vsak je namreč záse uložil varščino, in ponudil je najprvo L. T., za njim M. St., za tem Fr. P., in to vsak záse; G. Tö. je od dražbe odstopil in K. T. kupil je zidanje záse, ker je najmanj ponudil, in dražbina komisija je le zadnjega za kupca smatrala, radi česar je na koncu le ž njim imela opraviti, dočim je drugim dražiteljem varščino dala nazaj.

Dotično trdenje pa je tudi v nasprotju z določbo §. 17. dražbinih pogojev, po katerih kupcem nikakor ni dovoljeno, da bi po pogodbi kupljena dela, bodi si vsa ali posamične dele, prepuščali podkontrahentom.

Ako na jednej strani tožitelj ni dokazal mej njim in tožencem sklenjene pogodbe, da prevzame večkrat omenjeno zidanje, sledi na drugej strani iz zgoraj navedenega postopanja in iz ostalih, v nagibih prvosodne razsodbe naglašanih okoliščin s polno odločnostjo, da je istinito dogovorjenje zgoraj navedenih osob nameravalo le tjakaj, da spravi êrar z odstranjenjem konkurence — katera bi bila pri rečeni dražbi na vsak način nastopila, ko bi bili vsi dražitelji licitirali neodvisni drug od drugega — v škodo, ter da preslepi dražbino komisijo in oziroma po §. 36. dražbinih pogojev v potrditev dražbinega akta poklicani urad z navidezno konkurencjo, ki pa istinito ni eksistirala, in da si zagotovi pritrnitev pogodbi, kar bi se skoraj gotovo ne bilo zgodilo, ko bi se ne bilo udeležilo prve dražbe za toliko v projektnem elaboratu navedeno delo (izvzemši strelovoda) navidezno pet dražiteljev. Dražbina komisija bi tedaj, kakor se to razvidi iz konečne opazke 3. dodatka v dražbinem zapisniku od 23. septembra 1871, ne bila odsvetovala od zopetne dražbe radi tega, ker bi pozneje ne bilo konkurence.

Tukaj se mora še poudarjati, da je trditev apelantova, da je bilo razven 5 zgoraj navedenih dražiteljev tudi še več drugih pri dražbi navzočnih, po vsebini večkrat imenovanega dražbinega zapisnika popolnoma napačna. Ako se še na dalje premisli, da se mora êraru prizadejano oškodovanje sklepati iz tega, ker je kupec, kakor so to tožitelj in priče potrdili, štirim sodražiteljem po dražbi zagotovil precejšno odškodnino, kar je le pripisovati po izostali istiniti konkurenci prouzročnemu, za kupca ugodnemu izidu dražbe, da torej v tem slučaju ni treba dokazati istinite škode; — ako se slednjič premisli, da se je večkrat imenovanim dražiteljem, kakor to navaja tožitelj v svoji repliki, z dozdevnim dogovorjenjem predpisala gotova cena, do katere so smeli pri dražbi iti: tedaj se mora uvideti, da obsega večkrat navedeno zjedinenje, vsled katerega je bilo postopanje dotičnih kompaciscentov pri zgoraj navedeni dražbi urejeno in oziroma dogovorjeno, očitno nedovoljeno dogovorjenje v smislu najvišjega sklepa z 28. aprila 1838, objavljenega z dvornim dekretom s 6. junija 1838, št. 277. zbirke pravo-

sodnih zakonov, tedaj tudi pravno neveljavno in zaradi tega nesposobno, da bi zamoglo prouzročiti kak zakonit učinek, ali kako zaveznost, katere se je zatoženec po vsebini tožbe onim nasproti, ki so se dogovorjenja udeležili, baš oprostil z odškodnino v tožbi navedeno.

Izrek o apelacijskih stroških opira se na §§. 24 in 26 zakona iz 16. maja 1874, št. 69 drž. zak. — —

Tudi najvišje sodišče potrdilo je prvosodno razsodbo ter obsodilo tožitelja, da ima povrniti nasprotniku njegovemu prouzročene stroške.

Nagibi najvišjega sodišča:

Jednako glaseče se prvosodne razsodbe mogle bi se le tedaj predružačiti, ko bi tu veljala premisa dvornega dekreta s 15. februarja 1833, št. 2593. zbirke pravosod. zak.

Brez vsakega opravičenja navaja uložitelj revizijske pritožbe kot ničevost, da je veljalo spodnjima sodnijama brez dokaza kot istinito, kakor da bi bile res po dvornem dekretu od 6. junija 1838, št. 277 zbirke pravosod. zak. prepovedane določbe obsežene v dogovorjenji, katero pa on naziva družbino pogodbo.

Vsebina tega dogovorjenja se je po pričah dokazala; drugega dokazovanja pa ni bilo potreba za presodbo, se je li s tem dogovorjenjem ravnalo proti naredbam prej omenjenega dvornega dekreta.

Ravno tako malo opravičena je trditev o nepravilnosti, ki je baje očitna v napadenih razsodbah; — baš narobe, oni ste po priloženih razlogih in preudarku zakonito opravičeni, kajti dotično dogovorjenje, ako hoče pamentno biti in imeti pomen, je v istini nameravalo najprvo skrčenje ponudeb, tedaj nekako merilo, po katerem bi se morali kompaciscenti ravnati pri minuendo-licitaciji, s tem pa je postalo podlaga po zgoraj navedenem dvornem dekretu od 6. junija 1838 neveljavni pogodbi, iz katere nobenemu ne nastajajo pravice in se take tudi nobenemu ne morejo prodati ali odstopiti.

Uložena izredna revizija morala se je tedaj kot popolnoma neopravičena zavrniti in uložitelj revizije zaradi brezvspešnosti njegovega pravnega sredstva obsoditi v povrnitev nasprotni stranki prouzročeni revizijskih stroškov.